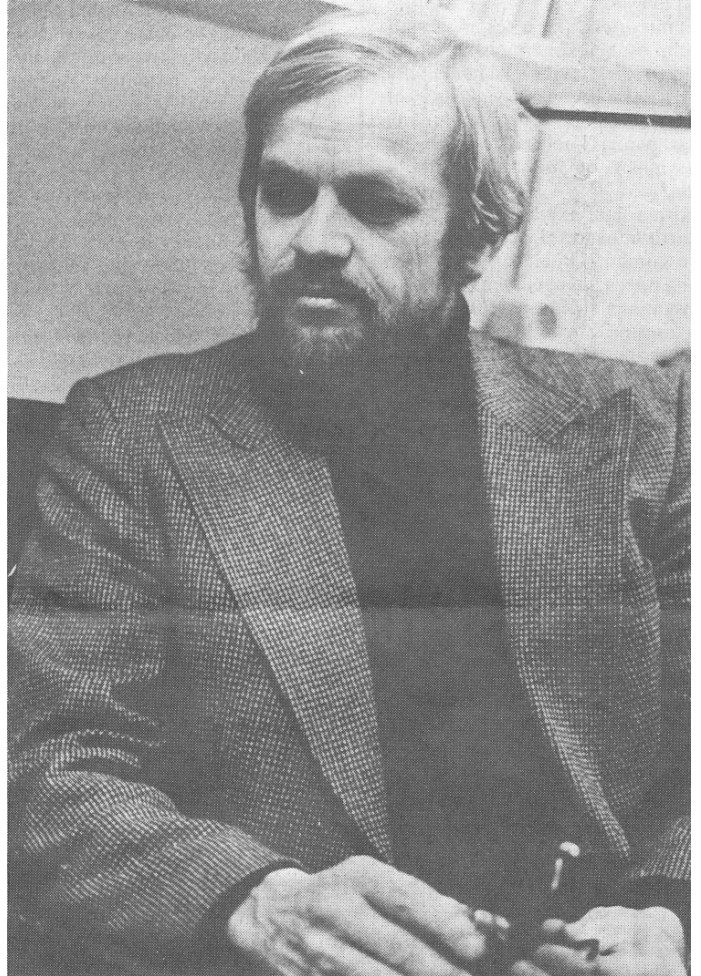

Kristinuskon luonut pohjaa tieteelliselle tutkimukselle

□ **"NYKYAIKAINEN LUONNON-TIEDE on syntynyt maapallon kristillisellä alueella, Euroopassa, jossa kristinusko tai ainakin kirkko on ollut vallassa. Mikään uskonto tai ideologia ei ole yhtä voimakkaasti korostanut ehdottoman totuuden ja rehellisyyden merkitystä kuin kristinusko. Tämä on tehnyt mahdolliseksi itsenäisille, voimakkaille persoonallisuuksille myös vapautua saman kirkon opin holhouksesta ja tehdä itsenäistä tutkimusta. Näin kristinusko on mielestäni ollut luomassa edellytyksiä luonnontieteelliselle tutkimukselle", sanoo Helsingin yliopiston fysiikan professori Kaarle Kurki-Suonio.**

Tässä ensimmäisessä "Usko tänään" -liitteessä poraudumme Jumalan olemassaolon peruskysymykseen. Uskomme mukaan näet jokainen ihminen - oli hän persoonallisesti kristitty tai ei - voi kokea Jumalan olemassaolon. Jumala ei ilmoita itseään vain Jeesuksessa Kristuksessa vaan myös luonnossa, inhimillisessä historiassa ja omassatunnossa.

Fysiikan uusimpien tutkimustulosten valossa "Jumalalla on itse asiassa rajattomat mahdollisuudet toimia luonnolakeja rikkomatta", sanoo prof. Kaarle Kurki-Suonio.

Kuva: Ritva Neuvonen.

"Sillä hänen (Jumalan) näkymätön olemuksensa, hänen iankaikkinen voimansa ja jumalallisuutensa. ovat, kun niitä hänen teoissaan tarkataan, maailman luomisesta asti nähtävinä", sanotaan Uudessa testamentissa.

Kysymys uskosta ja epäuskosta, kristillisestä vakaumuksesta ja jumalankielteisyydestä, kietoutuu täällä länsimaissa usein kysymykseen luonnontieteitten asemasta ja tehtävästä. Monesti Jumala ja tiede on asetettu toistensa vastakohdiksi. On saatettu ajatella, että ihmisiä on kuin kahta päälajia. Toisaalta on niitä, jotka perustavat ajattelunsa ja toimintansa tieteellisen tutkimuksen edistymiseen. Toisaalta on niitä, joiden maailmankatsomus pohjaa uskonvaraisiin jumalaistaruihin.

Me tavalliset ihmiset, jotka emme ole saaneet erikoiskoulutusta tämän hetken luonnontieteisiin, emme ehkä täysin käsitä esimerkiksi sitä muutosta, mikä fysiikassa on tällä vuosisadalla tapahtunut. Kuitenkin voimme aavistella sen vallankumouksellista vaikutusta koko ns. tieteelliseen maailmankuvaan. Uskon ei enää välttämättä tarvitse olla ikäänkuin viimeisistä asemistaan kiinni pitävä häviö, vaan tieteen tutkimustuloksia voidaan tulkita myös niin, että luovat mahdollisuudet tuonpuoleisen, jumalallisen todellisuuden olemassaololle.

□ Fysiikan kaksi vallankumousta

Usko tänään -sivun haastateltava on mies tämän hetken luonnontieteellisen tutkimuksen huipulta. Helsingin yliopiston fysiikan professori Kaarle Kurki-Suonio.

"Luonnontieteitten kehityksessä Galileo Galilein vallankumous merkitsi oivallusta, että jokainen luonnontieteellinen oletamus tai teoria on mittaamalla testattava. Tämä on yhä edelleen luonnontieteellisen tutkimuksen itsestäänselvä lähtökohta. Näin menetellään ja näin on pakko menetellä."

"Mutta tämän vuosisadan alkupuolella fysiikan tutkimuksessa tapahtunut vallankumous merkitsi sitä, että havaittavuuden rajoitukset todettiin olemassaoleviksi. Toisin sanoen: rajoitukset eivät ole kuin kiusoja, jotka voidaan yhä tarkemmilla tutkimuksilla poistaa, vaan ne kuuluvat olennaisesti itse luonnon todellisuuden olemukseen."

"Tätä uutta vallankumousta, joka on oleellisesti muuttanut luonnontieteellistä maailmankuvaa, ei tahdota ymmärtää, ei aina edes tutkijapiireissä."

Tieteen tehtävänä on tutkia myös omia keinojaan ja niiden rajoja. Myös tieteellisen tutkimustyön rajoit-

tusten löytäminen on nähtävä tieteen tutkimustuloksena. sanoo prof. Kurki-Suonio.

Pelkästään klassisen "fysiikan" ajattelutavan mukaan toimittaessa "Jumala jäi yhä ahtaammalle, koska ajateltiin yhä uusien kausaalisten luonnonlakien pystyvän selittämään vielä selittämätön osa luonnon todellisuudesta.

Sen sijaan uusimman fysiikan tutkimuksen valossa "Jumalalla on itse asiassa täysin rajattomat mahdollisuudet toimia luonnonlakeja rikkomatta", sanoo prof. Kurki-Suonio.

Ohjaava tahto vai sattuma?

Mitä sitten fyysisen ja psyykkisen todellisuuden suhde näyttää nykyaikaisen fysiikan tutkimuksen valossa?

"Moderni biofysiikka, mikrobiologia ja kemia paljastavat koko ajan uusia asioita fyysisen ja psyykkisen todellisuuden suhteista. Ei voi muuta kuin ihmetellä niitä syy-yhteyksiä, joita löytyy."

Samalla tavoin kuin mikrofysikaalisessa todellisuudessa ei voida yksittäistapauksista ehdottomasti sanoa, tapahtuvatko ne sattumalta vai johdatuksesta, samalla tavoin ei ole myöskään mitään objektiivista mitää siitä tapahtuuko jonkun eliön käyttäytyminen mekanististen lakien alaisena vai onko siinä mukana ohjaava tahto. Kysymys tahdosta ja sattumasta on havaittavuuden ulkopuolella, sanoo prof. Kurki-Suonio.

Kristillinen vakaumus ei siis estä tiedemiestä olemasta rehellinen omalle tutkijantehtävälleen?

"Jos ateisti on rehellinen ja jos uskova on rehellinen. kumpikin heistä tulee väistämättä tieteestä käsin siihen johtopäätökseen, että hän ei voi tieteen perusteluihin "kumota toisen uskoa."

"Toinen uskoo, että ohjaava tahto on, toinen uskoo että sitä ei ole, mutta kummankin on tieteellisten perustelujen pohjalta päätyä siihen, että tätä asiaa ei voida ratkaista tieteellisten argumenttien perusteella."

"Tämä tosiasia asettaa uuteen arvoon ihmisen subjektiiviset, henkilökohtaiset kokemukset. Kun objektiivista arviointiperustetta ei ole, ratkaisevaksi seikaksi jää tutkijan rehellisyys omalle itselleen", sanoo prof. Kaarle Kurki-Suonio.

Heikki Tervonen